

Nr 392

Av herr Nilsson, Yngve, och herr Ohlsson, Ebbe, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning angående statlig kreditgaranti för lån till uppförande av lagerhus m. m. för jordbruksändamål.

När medlen för befrämjande av jordbrukets rationalisering år 1947 utformades, rådde allmän uppslutning kring att man borde söka hjälpa till genom bidrag, lån och en aktiv inköpspolitik. Om behovet av förköpsrätt och expropriationsrätt rådde däremot delade meningar.

Enligt de uttalanden som 1947 gjordes såväl i proposition som riksdagsbeslut var man inställd på en mycket generös inställning i fråga om att ställa medel till förfogande för rationaliseringsverksamheten. I överensstämmelse med departementschefens förord godkändes att som bidrag till den yttre rationaliseringen under en följd av år komme att behövas 20 à 25 milj. kronor, och ungefär samma belopp beräknades till den inre rationaliseringen.

De förhållanden under vilka 1947 års rationaliseringsplaner kommit att förverkligas har i avsevärd grad reducerat det tilltänkta medelsbehovet. Främst gäller detta om den yttre rationaliseringen, där till bidrag under en följd av år anvisats endast 1,5 milj. kronor. Bidragen till den inre rationaliseringen på 15,5 milj. kronor ligger däremot närmare vad som ursprungligen åsyftats.

När det gäller behovet av lån har den ekonomiska utvecklingen medfört en viss ökning av det lånebehov, som skall ordnas genom statlig lånegaranti. Givetvis står lånebehovets ökning i visst samband med den minskade bidragsgivningen. Då för bidragsgivningen gällt, att staten inte genom bidrag till den yttre rationaliseringen fick förbättra bidragsmottagarens förmögenhetsställning, endast ersätta vid rationaliseringens genomförande värdelösa förvärv, har bidragsgivningen i många fall begränsats av oöverkomliga hinder. Desto större har behovet blivit att lånevägen skapa förutsättningar för rationaliseringens genomförande.

Ur denna behovssynpunkt är det beklagligt, att den statliga kreditgarantien till rationaliseringsändamål under en följd av år bibehållits oförändrad. Med stigande priser på jordbruksfastigheter och ökade kostnader för inre rationaliseringsåtgärders genomförande, måste detta betyda ett fördröjande av rationaliseringstakten, vilket från olika håll observerats.

För budgetåret 1955/56 har lantbruksstyrelsen önskat uppskrivning av de belopp vartill statlig lånegaranti får uppgå för jordbruksegnahemslån med 5 milj. kronor till 25 milj. kronors totalbelopp, för driftslån med 2 milj. kronor till 8 milj. kronors totalbelopp samt för uppförande av lagerhus m. m.

för jordbruksändamål med 2 milj. kronor till 6 milj. kronor. Departementschefen tar emellertid utan motivering den ställningen att jämväl beträffande dessa tre låneformer bör de för innevarande budgetår fastställda maximibeloppen bibehållas oförändrade under nästa budgetår.

Vi önskar påkalla att riksdagen undanröjer detta departementschefens ståndpunktstagande i fråga om den statliga lånegarantien för uppförande av lagerhus m. m. för jordbruks- och trädgårdsändamål. Det inom detta område föreliggande lånebehovet har avsevärt påverkats av förhållanden, som tydligen inte fanns med i bilden, varken när lantbruksstyrelsen utformade sina petita eller när jordbruksministern bestämde sitt ståndpunktstagande. Lantbruksstyrelsen anför nämligen som skäl för sin begäran om höjning av garantibeloppet att det för en fortsatt rationalisering av jordbruket är i hög grad angeläget, att leverans-, lagrings- och torkningsmöjligheterna för bl. a. spannmål och oljeväxter utökas i takt med skördearbetets mekanisering. Lantbruksstyrelsen har här understrukit viktiga förutsättningar för jordbrukets rationalisering, som knappast beaktades vid 1947 års beslut, men som nu spelar en större roll än t. o. m. den gemensamma maskin-användning som staten velat uppmuntra till.

De förhållanden som sedan i höstas rått på den inhemska potatismarknaden har emellertid blottat, att det inte endast är för spannmål och oljeväxter som en utökning av lagrings- och kanske främst sorteringsmöjligheterna är av mycket stor betydelse för det nutida jordbruket. Det har i pressdiskussionen antytts, att belopp på 10 milj. kronor vore behövt för att i de matpotatisodlande distrikten kunna uppföra de behövliga sorteringsanläggningarna. Då ett så stort behov kan beräknas föreligga och det ur både producent- och konsumentsynpunkt är av betydelse att åtgärder till förbättrande av den saluförda potatisens kvalitet blir genomförda snarast möjligt, är det av stor betydelse att statlig lånegaranti ställes till förfogande för att ordna kapitalanskaffningen för uppförande av potatissorteringsanläggningar. Även för fruktlagringslokaler är behovet stort. Vi erinrar om, att i nionde huvudtiteln punkt 127 till bidrag för potatislagerhusanläggningar endast reserveras ett obetydligt belopp. Det är lånemöjligheterna för såväl odlare som försäljare, som är av avgörande betydelse.

Med hänvisning till vad vi här anfört hemställer vi,

att riksdagen ville fastställa maximibeloppet vartill under budgetåret 1956/57 statlig kreditgaranti får lämnas till uppförande av lagerhus m. m. för jordbruks- och trädgårdsändamål till 8 000 000 kronor.

Stockholm den 24 januari 1956

N. Yngve Nilsson

Ebbe Ohlsson